

pidtrymku ta rozvytok innovatsiinoi diialnosti». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/gromadske-obgovorennya-zakonoprojekt-shodo-pidtrimki-ta-rozvitku-innovacijnoyi-diyalnosti> [in Ukrainian].

4. Technological revolution. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Technological_revolution [in English].

5. Zvit dyrektoru nauky ta innovatsii do proiektu Zakonu Ukrainy «Pro pidtrymku ta rozvytok innovatsiinoi diialnosti». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2021/11/11/Zvit.HO.projekt.ZU-Pro.pidtr.rozv.innovats.diyal.11.11.pdf> [in Ukrainian].

6. Heorhiievskiy, Yu. V. (2019). Peredumovy stvorennia Ministerstva innovatsiinoho rozvytku Ukrainy. *Ekonomiko-pravovi problemy rozvytku ta spriannia hospodarskii diialnosti v suchasnykh umovakh: zb. nauk. pr. za materialamy II Kruhloho stolu (m. Kharkiv, 17 travnia 2019 roku) - Economic and legal problems of development and promotion of economic activity in modern conditions: a collection of scientific papers on the materials of the II Round Table*, Kharkiv, NDI PZIR NAPrN Ukrainy, p. 149-155. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2019/17.05.19/17_05_2019-149-156.pdf [in Ukrainian].

Дмитрик Ольга Олександрівна

доктор юридичних наук, професор, завідувач наукового відділу загальних проблем формування та реалізації інноваційної політики

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку

НАПрН України, професор кафедри фінансового права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ORCID: 0000-0001-5469-3867

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ОПОДАТКУВАННЯ: ТОЧКИ ПЕРЕТИНУ

У представлений роботі позначено деякі аспекти оподаткування інноваційної діяльності в сучасних умовах. Запропоновано внести відповідні зміни до проекту Закону України «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності».

Ключові слова: нормотворчість, інновації, інноваційні процеси, оподаткування.

Dmytryk Olga

*2nd PhD, Professor, Head of Department of enforceability of national innovative system functioning of Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine, Professor at the Department of Financial Law of the Yaroslav Mudryi National Law University
ORCID: 0000-0001-5469-3867*

INNOVATIVE PROCESSES AND TAXATION: POINTS OF INTERSECTION

The presented publication identifies some aspects of taxation of innovation activities in modern conditions. It is proposed to amend the draft Law of Ukraine “On Support and Development of Innovation Activity.”

Key words: rulemaking, innovation, innovative processes, taxation.

Сьогодні Україна йде невинним шляхом розвитку багатьох сфер життєдіяльності: соціальної, політичної, економічної. Зокрема, у Національній економічній стратегії на період до 2030 року, що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179 (далі – Стратегія), як вектор руху нашої держави позначено створення можливості для реалізації наявного географічного, ресурсного та людського потенціалу країни для забезпечення належного рівня добробуту, самореалізації, безпеки, прав та свобод кожного громадянина України через інноваційне випереджальне економічне зростання [1]. Очевидно, що сталий розвиток як економічних, так і соціальних відносин опосередковується розвитком інновацій. А це означає, що рухатися вказаним у Стратегії шляхом можна виключно через збільшення інноваційної активності. Безумовно, така активність дозволить підняти Україну на новий рівень серед держав світу.

Науковці неодноразово підкреслювали, що сучасний економічний розвиток характеризується провідним значенням науково-технічного прогресу і інтелектуалізацією основних факторів виробництва. Це означає, що одним із глобальних факторів для такого розвитку за ринкової конкуренції стає саме впровадження інновацій,

які створюють умови для суб'єктів господарювання для отримання додаткових вигод, прибутків за рахунок монопольного використання інтелектуальної власності.

Характерно, що досвід різних країн засвідчує той факт, що реалізувати інноваційний потенціал доволі складно, а той неможливо без належної підтримки держави, адже через застосування відповідних заходів можливо стимулювати інноваційну активність суб'єктів господарювання, заохочувати їх до інноваційної діяльності. Не випадково вчені підкреслюють, що «на одному ентузіазмі створювати інновації за часів високих технологій досить проблематично, тому необхідно, щоб бізнес пішов у науку. А для цього потрібно створити комфортні умови щодо пільг та преференцій у системі оподаткування для учасників інноваційних процесів» [3]. Традиційно до таких стимулів відносять: пільги при сплаті податку на додану вартість операцій з реалізації виняткових прав на винаходи (ноу-хау), виконання організаціями НДДКР та технологічних робіт, що належать до створення нової продукції та технологій або до їх удосконалення; для платників податків, які перейшли на спрощену систему оподаткування, закріплення права списувати витрати на патентування та оплату послуг з отримання правової охорони результатів інтелектуальної діяльності.

Безумовно, що відповідні трансформації мають набувати правового характеру, що вказує на зміни у правовому регулюванні певних суспільних відносин. Тож, очевидно, що у розглядуваному контексті значних перетворень потребує підхід до оподаткування діяльності суб'єктів, що застосовують інновації. Однак, що ми маємо на практиці сьогодні, чи пропонуються для розвитку інновацій в Україні вкрай необхідні ініціативи? Відповідь на це питання буде не втішною. Так, лише за останні два роки (2020-2021 роки) до Податкового кодексу України внесені зміни і доповнення більше, ніж тридцятьма законами. Необхідність і об'єктивність таких змін обґрунтовується багатьма чинниками, починаючи від подальшого удосконалення податкової системи нашої держави, імплементації численних міжнародно-правових норм, впровадження цифрових технологій в процедури адміністрування податків і зборів, до усунення технічних і логічних неузгодженостей податкового законодавства. Водночас за-

лишаються осторонь питання оптимізації оподаткування з метою підтримки і широкого застосування інновацій у різних сферах. Тож можна також припустити, що і положення Стратегії можуть залишитися лише певним гаслом.

Показово, що певні спроби позначити заходи державної підтримки суб'єктів господарювання, які впроваджують інновації. Так нещодавно офіційному сайті Міністерства освіти і науки України було представлено розроблений Кабінетом Міністрів України законопроект «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності» (далі – Проект) [2]. Так, у п. 1 ст. 29 Проекту вказано, що «держава застосовує фінансово-кредитні та податкові методи з метою створення економічно сприятливих умов для ефективного провадження інноваційної діяльності відповідно до законодавства України». А у ст. 33, яка має назву «фінансово-кредитні та податкові інструменти державної підтримки у сфері інноваційної діяльності» зазначено, що «держава застосовує фінансово-кредитні та податкові інструменти з метою створення економічно сприятливих умов для ефективного провадження інноваційної діяльності відповідно до законодавства України, забезпечення збільшення обсягу частки інноваційної продукції в загальному обсязі промислової продукції щороку на 0,5%. Інноваційні підприємства, організації звільняються від сплати ввізного мита та податку на додану вартість з наукових приладів, обладнання, запасних частин і витратних матеріалів до них, реактивів, зразків, наукової літератури в паперовому та електронному вигляді, що ввозяться в Україну для забезпечення власної наукової та науково-технічної діяльності та інноваційної діяльності (крім підакцизних товарів). Перелік такого обладнання формується щороку Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що формує державну політику у сфері інноваційної діяльності, на підставі пропозицій інших центральних органів виконавчої влади».

В цілому оцінюючи позитивно спроби розробників позначити точки перетину інноваційної діяльності і оподаткування як дієвого інструмента державного сприяння розвитку такої ініціативи, позначимо деякі аспекти. По-перше, в зазначених формі і змісті ст. 33 Проекту не зможе бути підтримана. Це пов'язано перед усім з тим,

що наявність у неподаткових законах податково-правових норм заборонено. Всі відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема ті, що пов'язані із порядком їх адміністрування, встановленням платників податків та зборів, їх прав та обов'язків, визначаються виключно Податковим кодексом України. До того ж внесення змін до Податкового кодексу України може здійснюватися також виключно шляхом внесення змін до цього Кодексу. Тож для того, аби податкові пільги «запрацювали» для суб'єктів інноваційної діяльності, пропонувані новації потрібно представити як зміни і доповнення до відповідних статей Податкового кодексу України. По-друге, розробникам необхідно більш чітко підійти до характеристики податкових пільг. Так, якщо вводити податкові пільги по податку на додану вартість, то коректним є підхід, за кого звільнитися мають не «наукові приладів, обладнання, запасні частини і витратні матеріали до них, ... , що ввозяться в Україну для забезпечення власної наукової та науково-технічної діяльності та інноваційної діяльності», а операції з ввезення на територію України відповідного майна, приладів та ін. для забезпечення власної наукової та науково-технічної діяльності та інноваційної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Національна економічна стратегія на період до 2030 року: затв. пост. Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>
2. Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності: проект Закону України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
3. Самарский М. А., Сорокина Е. Л. Оптимизация налогообложения как инструмента развития инновационных процессов. URL: https://www.nifi.ru/images/FILES/Journal/Archive/2011/2/statii/2011_02_13.pdf

REFERENCES

1. Natsionalna ekonomichna stratehiia na period do 2030 roku: zatv. post. Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 3 bereznia 2021 r. № 179. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179> [in Ukrainian].
2. Pro pidtrymku ta rozvytok innovatsiinoi diialnosti: proiekt Zakonu Ukrainy. URL: <https://mon.gov.ua/ua> [in Ukrainian].

3. Samarskiy M. A., Sorokina E. L. Optimizatsiya nalogooblozheniya kak instrumenta razvitiya innovatsionnykh protsessov. URL: https://www.nifi.ru/images/FILES/Journal/Archive/2011/2/statii/2011_02_13.pdf [in Russian].

Завадська Ангеліна Тимурівна

*молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID: 0000-0001-6114-0419*

ПРАВОВА СУТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНО-АКТИВНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК СУБ'ЄКТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В процесі реформування національного законодавства у сфері інноваційної діяльності висуваються пропозиції щодо нормативно-правового врегулювання інноваційно-активного підприємства (компанії). Разом з тим, правова сутність цього суб'єкта інноваційної діяльності є не достатнім чином дослідженою. У цих наукових тезах, здійснено комплексний аналіз теоретичних підходів та законодавчої практики ЄС щодо регулювання сутності цього суб'єкта та висунуто власні позиції щодо доцільного нормативно-правового закріплення визначення терміну «інноваційно-активне підприємство».

Ключові слова: інноваційно-активне підприємство, інноваційно-активна компанія, стартап, інновації, суб'єкт інноваційної діяльності.

Zavadska Anhelina

*Research Assistant of Scientific and Research Institute
of Providing Legal
Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine
ORCID: 0000-0001-6114-0419*

LEGAL ESSENCE OF INNOVATIVE-ACTIVE ENTERPRISE AS A SUBJECT OF INNOVATIVE ACTIVITY